Барвінок

8
1988

ISSN 0132-5930

У ПОРТФЕЛИКАХ — УРОКИ ЛІТА

Мишкові наснився дивний сон. Начебто завтра — перше вересня і він збирається до школи. Але не до своєї, а до іншої. Вона знаходиться в невідомій країні. Збираються і його нові друзі — ті, хто там живе. Та роблять це зовсім не так, як звик Мишко. Одна дівчинка до свого портфеля замість книжок поклала баночку із суничним варенням, друга — вишитий рушничок. Один хлопчик навіть умостив до портфеля їжачка, другий — модель космічного корабля, третій... Третій наморщив чоло, ніби намагаючись нічого не забути, заглянув до порожнього портфеля і задоволено усміхнувся.

— У нас перше вересня — День знань,— не втримався Мишко.— Всі йдуть до школи з книжками. А у вас, мабуть, перше вересня — День чудасій?

— Ні, і в нас перше вересня — День знань,— відповіли йому нові друзі.

— Тоді я нічого не збагну,— розвів руками Мишко.

— Розумієш, першого вересня кожен із нас розказує, чого він навчився влітку, що нового дізнався. Я, наприклад, тепер знаю, що лісові суниці дуже корисні. Влітку сама назбирала ягід і разом із мамою варила варення,— пояснила дівчинка, котра поклала баночку до портфеля.

— А я вишила рушничок. І ще навчилася пісень, яких співає моя бабуся, коли вишиває,— додала інша.

— Кузя був зовсім маленький і безпорадний, коли я його знайшов,— обізвався хлопчик з їжачком у портфелі.— Годував його молочком і вигодував. Бачиш, який! Але вдома йому сумно. Хочу в класі створити живий куточок. Думаю, однокласники мене підтримають.

— Свій космічний корабель разом з татом я робив цілі канікули. Покажу його в класі. А ще ми збираємося змайструвати інопланетянське містечко.

— А твій портфель чого порожній? — запитав Мишко хлопчика, котрий дуже морщив чоло.

— Він у мене не порожній,— заперечив хлопчик.— У мене там ідеї.

— Які?

Та що сказав хлопчик, Мишко вже не чув, бо прокинувся. Глянув на календар — до першого вересня ще є час. Звичайно, Мишко не понесе до школи змайстровану влітку яхту і книжку про

комах, яку йому подарували в таборі. Але й сам розкаже, і друзів розпитає, які уроки літа вони принесли у своїх портфелях до школи. І Мишко гайнув до найближчих сусідів Петрика і Катрусі — переповісти сон і запропонувати підготуватися до першого вересня...

Перший навчальний день у жовтенят з Мишкового класу став справжнім Днем знань. Адже кожен розповів принаймні про один свій літній урок, і вийшло стільки уроків, скільки учнів у класі.

СКІЛЬКИ РОКІВ ШКОЛІ?

Ви замислювались над тим, звідки прийшла до нас школа? Слово це — з давньогрецької мови. У греків школи з'явились ще у шостому столітті до нашої ери. Там училися хлопчики. Спочатку вони відвідували школу, де їх навчали читати, писати, рахувати. Потім — школу, де вчилися співів, музики, поезії. Були й інші школи, де хлопчики займалися фізкультурою й загартуванням — готувалися стати воїнами.

А в Київській Русі перші школи з'явилися наприкінці X сторіччя, тобто майже тисячу років тому.

НАВІЩО ТРЕБА ВЧИТИСЯ?

Дуже часто думки багатьох збігаються і передаються з покоління в покоління. Так народжується народна мудрість — прислів'я і приказки. Ось кілька з них — про знання, навчання.

Наука для людини, як сонце для життя.
Чого навчився — того за плечима не носить.
Не кажи — не вмію, а кажи — навчусь!
Хто хоче більше знати, треба менше спати.
І сила перед розумом никне.
Пташка красна своїм пір'ям, а людина — своїми знаннями.
Від науки міцніють руки.
Добре того вчити, хто хоче все знати.

Додайте сюди ті прислів'я і приказки, що знаєте ви. Чекаємо ваших листів.

«Клуб жовтенят» веде
Світлана ***ПРУДНИК***

Малюнки С. ***МАКАРЕНКА***

Василь ЧУХЛІБ

ПІД ГОРОЮ СОКОЛИХОЮ

Оповідання

Польовою дорогою мчав червоний мотоцикл. Мчав до зеленої гори Соколихи, з-за якої випливало рожеве сонце. За кермом — тато, а в люльці Арсеник гойдається. Їдуть вони на жнива, до комбайна.

Учора Арсеник таки дочекався тата. Щоб не заснути, поклав під подушку старого будильника, який торохтів, наче трактор.

А тато, тільки-но зайшов до хати, одразу спитав про Арсеника:

— Ну, як наш герой? Спить? Авжеж, наморився на току, зерно рятував від дощу.

Арсеник схопився з ліжка.

— Тату, я на комбайн хочу!

— Отакої! — здивувався тато.— Це ж треба рано вставати і цілий день у полі. А там — пилюка, спека.

— Та візьми вже його з собою,— обізвався й дідусь...

Поле розкинулося від Соколихи аж до обрію. По ньому золотими хвилями — валки́ скошеної пшениці. Під горою, край поля, стояв оранжевий комбайн «Колос». Тато зупинив біля нього мотоцикла, Арсеник вибрався з люльки і став розглядати комбайн.

— Тату, а що то за зірочки на бункері?

— Зірочки означають, скільки зерна намолотив комбайнер.

— Ого, скільки ти намолотив! — вигукнув Арсеник.

— Так. Ти он послухай: ранок який дзвінкий!

І Арсеник почув: дзвенить гора Соколиха — то птахи виспівують, радіють погожому дневі; цимбалять у стерні коники, а в небі видзеленькує жайворон.

— Нумо й ми до діла! — сказав тато.

Вони піднялися по крутій драбинці на високий місток, пройшли у кабіну. Арсеник умостився поруч з татом на м'якому сидінні.

Як на долоні, лежало перед ними поле. Ген далеко виднілося село. Ураз над полем розлігся дружний рокіт. Це один за одним рушили в загінки комбайни. Задвиготів і їхній «Колос», повільно поплив полем.

Через віконечко, що було збоку в кабіні, Арсеник бачив, як повниться бункер зерном. До комбайна під'їхала знайома вантажівка. Це ж Левко під'їхав, сигналить і привітно киває татові та Арсеникові.

— Ану смикни за оцей важілець! — показав Арсенику тато.

Арсеник смикнув, і з бункера по трубі зашурхотіло в кузов зерно. Коли кузов був повен, Левко знову посигналив: дякую, мовляв. І вантажівка помчала до села.

Комбайн далі міряв поле з краю в край. Підбирав скошену пшеницю, обмолочував, відділяв зерно, а солому різав на січку...

Комбайн ще раз обійшов поле і раптом затих, зупинився під самою горою. Арсеник стривожено глянув на тата: щось сталося?

— Нехай наш «Колос» трішки перепочине. А ми пообідаємо. Он уже нас куховарка чекає,— сказав тато.

У затінку під ліщиною була розстелена скатертина, розставлені миски. Комбайнери вмивалися біля кринички і бралися до обіду. Борщ був такий смачний, що Арсеник незчувся, як усю миску висьорбав.

До гурту під'їхав бригадир Клим Іванович. Гортав блокнотика і розказував комбайнерам, хто скільки зерна вже намолотив. Виявилось, що найбільше — Арсеників тато.

— Так у нього ж який помічник! — кивали комбайнери на Арсеника.

Клим Іванович узяв баночку фарби й пішов до комбайнів. Піднявся до бункера татового «Колоса» і намалював на ньому восьму зірочку.

— Бажаю, щоб не менше десяти було! — потиснув татові руку.

— Постараємось! — відповів тато.

— Авжеж, постараємось! — додав Арсеник, і бригадир та комбайнери заусміхалися.

А коли Арсеник ступив на сходинку, щоб підійматися в кабіну, тато сказав:

— Мабуть, досить з тебе, синку, на сьогодні. Бо день довгий. Он Клим Іванович у контору їхатиме і завезе тебе в село.

В Арсеника забриніли на віях сльози.

— Там же дідусь сам. Може, щось йому поможеш,— мовив тато.

І Арсеникові довелося погодитись...

Польовою дорогою мчав до села зелений мотоцикл. За кермом — бригадир Клим Іванович, у люльці — Арсеник, а в руках у нього — тугий снопик, якого зв'язав він разом із татом. Як збиралися вони в поле, то дідусь попросив: «Привези мені, онучку, снопик пшениці. Подивлюся, яка вродила цього літа». Поставить дідусь снопика на покуті в світлиці. А коли відлетять у вирій лелеки, за вікнами задощить осінь, завіхолить зима, то й татові, і Арсеникові цей снопик нагадуватиме золоте літо, жнивне поле під горою Соколихою.

Малюнок О. ПЛЕСОВСЬКОЇ

Барвінкова скарбничка

Любі діти!

Дякую усім вам за гарні листи на адресу «Барвінкової скарбнички». *Світланка Мартель* з Карагандинської області просить частіше друкувати пісні українською мовою, а *Маша Соловйова* з Алма-Ати пише: «Барвінок» мені дуже подобається. Особливо оповідання та вірші. Друкуйте більше віршів українською мовою. Ми всім класом вивчаємо французьку й казахську мови. А хотілося б знати ще й українську». І таких листів багато...

З радістю пропоную вам вірші геніальної письменниці українського народу *Лесі Українки*. А чи знаєте ви, що найперший свій вірш «Надія» маленька Леся написала у дев'ять років? Це було в той трагічний час, коли її улюблену тітку Олену царський уряд заслав у Сибір.

БАРВІНОК

Леся УКРАЇНКА

КОЛИСКОВА

Місяць яснесенький
Промінь тихесенький
Кинув до нас.
Спи ж ти, малесенький,
Пізній-бо час.

Любо ти спатимеш,
Поки не знатимеш,
Що то печаль;
Хутко прийматимеш
Лихо та жаль.

Тяжка годинонько!
Гірка хвилинонько!
Лихо не спить...
Леле, дитинонько!
Жить — сльози лить.

Сором хилитися,
Долі коритися!
Час твій прийде
З долею битися,—
Сон пропаде...

Місяць яснесенький
Промінь тихесенький
Кинув до нас...
Спи ж ти, малесенький,
Поки є час!

1890

ПІСНЯ

Реве-гуде негодонька,
Негодоньки не боюся,
Хоч на мене пригодонька,
Та я нею не журюся.

Гей ви, грізні, чорні хмари!
Я на вас збираю чари,
Чарівну добуду зброю
І пісні свої узброю.

Дощі ваші дрібненькії
Обернуться в перли дрібні,
Поломляться ясненькії
Блискавиці ваші срібні.

Я ж пущу свою пригоду
Геть на тую бистру воду,
Я розвію свою тугу
Вільним співом в темнім лугу.

Реве-гуде негодонька,
Негодоньки не боюся,
Хоч на мене пригодонька,
Та я нею не журюся.

1890

НАДІЯ

Ні долі, ні волі у мене нема,
Зосталася тільки надія одна:

Надія вернутись ще раз на Вкраїну,
Поглянути ще раз на рідну країну,

Поглянути ще раз на синій Дніпро,—
Там жити чи вмерти, мені все одно;

Поглянути ще раз на степ, могилки,
Востаннє згадати палкії гадки...

Ні долі, ні волі у мене нема,
Зосталася тільки надія одна.

1880

Малюнки К. ЛАВРА

Всеволод НЕСТАЙКО

СЕКРЕТ ВАСІ КИЦИНА, або нові пригоди у лісовій школі

*Повість-казка**

Розділ VII,

у якому секрет Васі Кицина нарешті розкривається.

Лісом пішла чутка, що сюди їде знаменитий артист цирку лев Левко Левкович Левченко.

Макак Макакович намалював разом з учнями кілька транспарантів: «Ласкаво просимо!», «Привіт гостю!», «Слава дорогому Левкові Левковичу — знаменитому артисту!». А Бегемот Гіпопотамович розучував з школярами нову пісню, слова й музику якої написав сам. Учні виводили на різні голоси:

Наш улюблений артист
Має з китицею хвіст,
Дуже гарну гриву має,
В цирку добре виступає,
Бо до цирку має хист
Наш улюблений артист!
Браво! Браво! Браво
Нашому артисту!
Слава! Слава! Слава!
Слава його хисту!

Готувалися три дні. І от нарешті на Великій Галявині з'явився Левко Левкович. Не встиг Бурмило Михайлович виголосити вітальну промову, не встиг шкільний хор ушкварити пісню Бегемота Гіпопотамовича, як сталося щось незбагненне.

Левко Левкович розставив лапи і з криком «Синку! Рідний!» кинувся... до Васі Кицина і заплакав.

Тоді Бровко Барбосович розповів усій громаді печальну історію. Про те, як минулої зими на шосе сталася автомобільна катастрофа. Розбився великий автофургон, що перевозив левицю і двох новонароджених левенят з ветеринарної лікарні в цирк. Врятувалося лише одне левеня, упавши в глибокий сніг. Кицька Мура знайшла його і вигодувала. Так левеня стало Васею Кициним.

Оце новина! Вася Кицин, до якого всі ставилися зневажливо і зверхньо, виявляється, не котик, а — лев!

— А я давно догадався! — раптом сказав Вовчик Вовченко.

— І я! — луною одізвався Рудик Лисовенко.— Кошеня б нас ніколи не змогло врятувати. А левеня — запросто!

— А він вас що, врятував? — спитали Кося Вухань та Колько Колючка.

— Авжеж! Без нього ми б у тій норі й досі сиділи,— сказав Вовчик.

— У якій норі?

Вовчик і Рудик розповіли, що з ними сталося того вечора, як вони грали у війну. Вирішили вони сховатися у глибокій норі, де ніхто не жив. Залізли, а їх там присипало. Ще й пень трухлявий завалив вхід. Кричали вони, кричали, вже й надію втратили. Але Вася почув і визволив їх.

— Бо, крім слуху, ще й серце чутливе має,— сказала Раїска Мняу.

Левко Левкович виплакався, витер китицею хвоста сльози і сказав:

— Яке щастя, що тебе, синку, врятували і що ти потрапив до таких гарних звірів. Спасибі вам, дорогі! І тобі дуже красненько дякую! — Левко Левкович пригорнув до грудей Бровка Барбосовича.— А головне — мамі Мурі доземний

---

* *Закінчення. Початок у №№ 5, 6 і 7 1988 року.*

уклін! — Левко Левкович аж головою трави торкнувся. І тільки тепер усі побачили, що за деревом стоїть заплакана кицька Мура.

— Жаль,— зітхнув Бурмило Михайлович.— Такий здібний учень.

— А чого жаль? — спитав Левко Левкович.

— Ви ж його в місто забираєте...

— Ні! Поки що не забираю,— сказав Левко Левкович.— По-перше, як я його можу забрати від матері? А потім — хіба можна переривати навчання? Нехай закінчить школу, а тоді й будемо вирішувати разом із мамою Мурою, що робити далі. Чи поїде він у місто, до цирку або зоопарку, чи, може, у лісі залишиться.

І вчителі, і учні дуже зраділи. Бо вони встигли полюбити Васю Кицина, який мав тепер подвійне прізвище Кицин-Левченко.

Сорока Скрекекулія, сидячи на дубі поряд з тітонькою Зозулею, мовила:

— А це, до речі, все через мене. Якби я коліщатко не вкрала, не приїхав би до нас Бровко Барбосович, не побачив би Васю, не сказав би Левкові Левковичу... І був би Вася й досі Кицин, а не Кицин-Левченко. Отаке! Скре-ке-ке!

Бегемот Гіпопотамович змахнув диригентською паличкою, і шкільний хор ушкварив пісню:

Браво! Браво! Браво
Нашому артисту!
Слава! Слава! Слава!
Слава його хисту!

Малюнок В. СЕРДЮКОВОЇ

КНИЖКОВА ПОЛИЦЯ

Діти!

Думаю, кожному із вас хотілось би побувати на планеті Нової Книги. Так, так, є й така планета! Там ви ознайомитеся з кращими творами українських класиків. З книг Лесі Українки «Плине білий човник» і Михайла Коцюбинського «Маленький грішник» дізнаєтеся про природу рідного краю, життя дітей до революції.

А в оповіданнях і віршах українських радянських письменників ви прочитаєте ніби про самих себе: про дружбу, навчання і пригоди. Надовго запам'ятаються вам книжки Олеся Гончара «Дорога за хмари», Михайла Стельмаха «У бобра добра багато», Олеся Донченка «Улюблена книжка», Григора Тютюнника «Ласочка», Дмитра Павличка «Пригоди кота Мартина», Ліни Костенко «Бузиновий цар». І не просто запам'ятаються, а стануть вашими друзями.

Знаю, що казки вам подобаються особливо. Чи не так? Недарма ж і наш номер журналу такий казковий. Гадаю, ви це помітили?

А от видавництво «Веселка» видало для вас збірник казок «Казка відчиняє двері». Чудово оформлені книжки з кубинськими, турецькими, білоруськими, грузинськими, бурятськими, алтайськими народними казками. А яка красива збірка українських казок! Художник Микола Стороженко, що її ілюстрував, цього року нагороджений Державною премією УРСР імені Т. Шевченка.

Начиталися казок? Тоді розгорнімо невеличку книжечку українських народних скоромовок «Ти, малий, скажи малому». Розгорнімо та й прокажімо разом:

Ти, малий, скажи малому,
хай малий малому скаже,
хай малий
теля прив'яже...

А що ви ще читали на канікулах? Напишіть мені.

БАРВІНОК

Микола КОНДРАТЕНКО

* * *

Слуха в лісі
Любе літко
Тиху раду між осик.
Встала ніч,
Як чорна квітка
В срібних цяточках роси.

Микола ШАМРАЙ

* * *

У лузі тихо, як у вусі.
Трава заснула. Спить вода.
Ромашка в білім капелюсі
Маленьке сонечко гойда.

Лариса ПЕРЕВАЛОВА

СОНЯШНИК

Соняшник розквітнув біля тину,
Сонечку моргає і мовчить.
В нього личко все у ластовинні,
Як і в мене — не перелічить.

А матуся на порозі стала,
Дивиться у небо голубе:
— Ви ж наввипередки з ним зростали,
А вже сонях перегнав тебе.

Віктор КОЧЕВСЬКИЙ

ЛЮСТЕРКО

Зі сховку сковзнув павучок-ниткоплут
І ну за роботу—снує та мережить...
Ніщо павучка не сполохає тут —
За ним тільки промінь уранішній стежить.

Зненацька заплуталась в нитях роса —
І ніжна мережа люстерком сріблиться...
Хай дивляться в нього і лист, і травиця —
Уся лісова таємниця-краса.

Малюнок І. БРИНЮКА

Тетяна ЛИТВИНОВА

СТІЛЬЧИК ЛАГОДИЛИ МИ

Ми раненько
Піднялись,
Стільчик
Лагодить взялись.
Мама цвяхи нам дала:
П'ять хвилин —
І всі діла.
Я кручусь, мов акробат,
Молотком працює
Брат.
Цілий день минув дарма,
Бо стільця того...
Нема!

Переклав з російської
П. ЗАСЕНКО

Василь КРАВЧУК

ЗАГАДКА

Вони не схожі на обличчя.
Різниця вічна є у них:
Він завше всіх до праці кличе,
Вона до сну скликає всіх.

(День і ніч)

Григорій БІЛОУС

ЗАДАВАКИ

Щось моя сестричка Люба
Все скубе мене за чуба
І дере кирпатий ніс:
— Ти за вчора не підріс!

Запитаю я у тата,
Як великим швидше стати —
Та візьму і підросту
На такенну висоту.
Буде ще сестра хвалитись —
То й її переросту!

Микола ТИМЧАК

ОЛЕСИКОВА БІДА

У Олесика — біда.
«Р» зі слова випада.
Замість «рак»
Говорить «лак».

Каже «ріг» —
Виходить «ліг».

Йде Олесь до собачати
Вчитись рикати й гарчати.
Перевчився, бо тепер
Всюди каже тільки «ер»:

Крокодир і мороток,
Мороко і коробок,

У ререки — реречата...
В кого ж «л» тепер вивчати?

Малюнок Т. ЮРЧЕНКО

Зірка МЕНЗАТЮК

1000 ПАРАСОЛЬОК

Казка

Хочу розповісти про дівчинку, яку ти недавно бачив. Пам'ятаєш, у магазині: вона сердилась, аж ніжкою тупала, бо мама не хотіла їй купити... ой, забула що. А оце тій дівчинці (звуть її Улянка) заманулося нової парасольки.

— Купи! — смикала вона маму за рукав.

— Нащо вона тобі, Улясю, в тебе є парасолька.

— Але не така. Вона без квіток і не червона. Купи! І не одну!

Даремно мати вмовляла Улянку — та розсердилась, розпхикалась і вибігла з магазину.

Надворі вона розгубилася. Плакати не хотілось — мама однак не бачитиме сліз. Піти б додому, але одній лячно.

— Що, нудьгуємо? — зачепив її дідусь з довгою білою бородою — такою, як ото приклеюють Дідам Морозам на Новий рік.

— Нудьгую, — погодилась Улянка.— А ви працюєте Дідом Морозом?

— Ні. Але твоєму лихові зарадити можу. Хочеш, я подарую тобі тисячу парасольок?

— Аж тисячу?

— Так, тисячу звичайних дощових парасольок. У мене є ще й тисяча особливих, чарівних...

— Не треба особливих,— швидко заперечила дівчинка, адже вона знала, що всілякі чарівні речі — вигадка, а насправді їх нема.— Я хочу звичайних парасольок.

Дідусь вийняв із кишені якусь річ, схожу на старовинний годинник, і щось у ній покрутив.

— Парасольки вже в тебе вдома.

— Дякую,— тільки й прошепотіла Улянка.

Уявіть собі: вдома вона справді побачила безліч парасольок. Червоних, зелених, синіх, коричневих, жовтих, з ромашками і гвоздиками, трояндами і фіалками, в горошок і в смужку, з найхимернішими візерунками... Була навіть така сама, як та, що мама не хотіла купити. Улянка схопила її і вибігла на вулицю. Залопотів веселий дощ. Та от досада: нікого з подруг надворі не було. Вона розглядалася по вікнах і балконах, але й звідти ніхто не визирав, ніхто не дивився на її обновку.

Раптом з-за будинку з'явилося двоє дівчаток з однією парасолькою. Несли вони її абияк, сукенки в них намокли, а дівчатка ще й босоніжки познімали і брели по калюжах. Улянка заздро дивилась їм услід. «Їхня парасолька краща. Може, в мене теж є така?»

Вернулась Улянка додому і справді знайшла таку ж блакитну парасольку, як і в тих дівчаток.

І ось Улянка знов надворі. Але чалапати по калюжах стало чомусь невесело. Поодинокі перехожі квапились додому, на Улянку ніхто не звертав уваги. «А як би вони всі мені позаздрили! Адже я маю тисячу парасольок»,— подумала Улянка. Гуляти зовсім розхотілося, і вона подалась додому.

Повернувся з роботи тато, хотів дивитися футбольний матч улюбленої команди, а до телевізора через парасольки годі приступитись; диван і крісла теж завалені ними.

— Негайно прибери цей базар! — нагримав тато.

Улянка взялася прибирати парасольки, але куди? Вони заповнили всю квартиру, лежали в усіх кутках, у шафах, на полицях...

— Мамо, я голодна! — подалася Улянка на кухню.— Давай вечеряти.

Мама тільки розвела руками.

— Яка вечеря, Улясю? Я ледве звільнила кухню від твоїх парасольок, тепер лиш починатиму варити...

Уранці Улянка встала заспана і сумна. У двері подзвонили. Дівчинка

відчинила й зраділа: це був учорашній дідусь.

— Негайно заберіть ці парасольки! — забувши привітатись, вигукнула вона.

— Як забрати? Всю тисячу?

— Всі до одної!

Дідусь зосередився і мовив довге-предовге слово. Таке довге, що я його не писатиму, інакше казку буде важко дочитати до кінця. Якщо ти раптом схочеш позбутись тисячі парасольок, подзвони мені, і я скажу тобі те слово по телефону.

Так от, дідок мовив чарівне слово, і парасольки миттю зникли. Дівчинка полегшено зітхнула.

— Можу запропонувати тобі тисячу незвичайних парасольок,— сказав дідусь.

— Куди я їх складатиму? — відмахнулася Улянка.

— Їх не треба складати. І не треба носити з собою. А в дощ досить оглянутись довкола.

— Невже?

— Ці парасольки мають ще одну властивість: стає дуже весело, якщо ними з кимось поділитися. То як, подарувати?

— Ага,— невпевнено погодилася дівчинка.

Вона саме бавилася з подругами в парку біля фонтана, коли небо захмарилось, повіяло прохолодою. Малі затривожились: треба бігти додому.

— Не журіться! — заспокоїла їх Улянка.— Один знайомий чарівник подарував мені тисячу парасольок, які з'являються самі собою.

Поки діти розпитували про чарівника, важкі краплі посипалися на землю.

— Ой, де парасолі?

І раптом розлогий клен закивав їм гілкою: сюди! Дощ скочувався по його листю, і під крону не потрапляло жодної краплі. Справжнісінька зелена парасолька. Діти гайнули у сховок.

— А хто до мене? Моя парасолька з цвітом! — кликала молоденька липка.

— А моя з яблучками! — шелестіла яблуня.

— А моя з горобцями,— хвалився горіх.

Дівчатка ховалися то тут, то там під листатими кронами-парасолями, перебігали з-під одного дерева під інше і так голосно сміялися, що навіть сонце визирнуло крізь прогалину в хмарі.

А Улянка стояла під липкою і дивувалася, як усе-таки буває: від тисячі парасольок утіхи менше, ніж від простого сховку під деревами.

Малюнки В. КОРЧИНСЬКОГО

Мар'янка Мацейків, Іринка Диковська та Олеся Гоц навчаються у Київській середній школі № 92 імені Івана Франка. Фольклорна група їхнього класу «Журавочка» цієї весни звітувала у Будинку композиторів України. Там я з ними познайомився. Ще я довідався, що їм також полюбилася наша «БАРВІНКОВА СКАРБНИЧКА». Пам'ятаючи ваше прохання, дівчатка, друкуємо вірш класика української літератури Івана Франка — того письменника, чиє ім'я носить ваша школа.

Іван ФРАНКО

* * *

Розвивайся, лозо, борзо,
Зелена діброво!
Оживає помертвіла
Природа наново,
Оживає, розкриває
Пута зимовії,
Обновляєсь в свіжі сили
Й свіжії надії.

Зеленійся, рідне поле,
Українська нива!
Підоймися, колосися,
Достигай щасливо!
І щоб всяке добре сім'я
Ти повік плекала,
І щоб світу добра служба
З твого плоду стала!

1880

Ма[illegible] Л. [illegible]ІВАТОЇ

Школа професора Маківки

Добрий день, любі діти!

Кожен із вас, мабуть, святкує день народження по-своєму. Мого онука нещодавно привітали з його днем друзі-жовтенята. Ігоркова мама спекла торт і прикрасила його вісьмома свічками. Адже саме вісім років виповнилося малому.

Оленка Дігтярук прийшла з незвичайним подарунком — з піснею, яку записала від своєї бабусі. Старенька мешкає в одному з волинських сіл. І пісня її така ж гарна, як ліси й озера краю. Сам я також знаю багато пісень, але запевняю вас: тієї, що проспівала Оленка, не чував. Отже, дівчинка відкрила її для нас усіх, і стало на світі на одну пісню більше.

Потім почалася жвава розмова. То діти згадували літні канікули.

Раптом у двері хтось задзвонив, і на порозі з'явився захеканий Сашко Гаряга.

— Вітаю! — вигукнув він, вбігаючи до кімнати.

— Хто за тобою женеться? — здивувалися діти.

— Та це я тікаю від одного діда. Здається, він мешкає у вас на першому поверсі. Сидить он біля під'їзду на лаві. Коли я проходив повз нього, він спитав мене, хто я, до кого йду, як мене звати. Щось розповідати хотів. Але я не розгубився. Сказав йому: «Діду, відчепіться. Я поспішаю».

— Ти так і сказав? — приголомшено запитав Ігор.

— Саме так. Я ж до тебе поспішав. Коли з кожним дідуганом балачки точити, хіба встигнеш кудись?!

— А ти знаєш, хто цей дідусь? — запитав Ігор.— Він же старий воїн, ветеран війни. Він боронив і визволяв нашу країну від ворогів. А тепер я допомагаю йому: купую і приношу додому ліки та продукти.

— Та я ж цього не знав...— виправдовувався Сашко.

— Дідусь живе сам-один. Він хотів просто побалакати з тобою. А ти...— міркувала Оленка.— У нашому будинку живе самотня бабуся. Родичів у неї немає, отож я завжди прибираю в неї квартиру, ходжу до магазину.

— А коли в мене часу немає? — дивувався Сашко.— Як же мені бути?..

А що б ви порадили хлопцеві? Напишіть мені. Чи є у вашому будинку в місті чи на вашій вулиці в селі самотні літні люди, яким треба допомагати? Чи допомагаєте ви їм?

Чекаю на ваші листи.

Ваш професор МАКІВКА

Малюнок Г. МОСКВІТІНОЇ

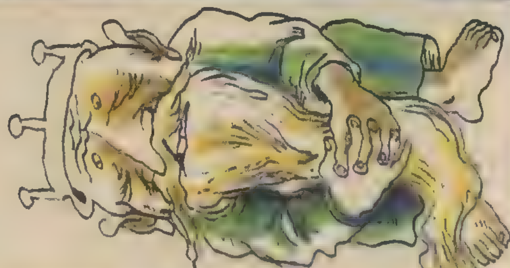

ЗАКЛАДКИ

Любий друже! Ці закладки дарує тобі на згадку про журнал художник Володимир Харченко.

Закладки треба вирізати, зігнути удвоє і склеїти. Українські народні казки я друкуватиму в журналі наступного року.

Барвінок

Первоцвіт

КОНКУРС ЮНИХ ХУДОЖНИКІВ
«МІЙ РІДНИЙ КРАЙ»

«УРОЖАЙ».
Малюнок Ані Колотої, 10 років.

Художня студія Київського трамвайно-тролейбусного управління

«КАШТАНИ».
Малюнок Каті ПЕТРИЧЕНКО, 9 років.

ДОЩОВА ХМАРКА

Радісно у небі
Засміявся грім.
Мокне бідний песик
Під дощем рясним.
Скавулить на хмарку:
— Перестань, не лий!
До кісток промок я,
Хмарко, пожалій!

А в зеленім квітнику
При білявій хаті
Синім цвітом аж кричать
Півники чубаті:
— Дощику, припусти
На бабині капусти,
На дідові квіти,
Щоб раділи діти!

Розгубилась хмарка:
— Що ж мені робить —
Може, перестати?
Може, припустить?

Наталка ПОЛИВЦЕВА,
учениця середньої школи № 179
м. Києва, вихованка студії «Первоцвіт»

У бору грибочків наберу

БОРОВИК

Він усім грибам гриб. На Поліссі нерідко боровика і називають: г р и б. Ніби підкреслюють, що він найбільш гідний такого наймення.

Вранішні серпневі тумани допомагають боровикам рости. Отож не гай часу, бери кошика, і... хай тобі пощастить у лісі. Не засмучуйся, якщо, проходивши ранок, знайдеш усього два-три гриби, та й ті маленькі. Адже боровики заведено рахувати не на відра, не на кошики, а на штуки.

Виявляється...

...на території нашої республіки налічується понад 28 тисяч видів тварин — від найпростіших до велетня зубра.

...із 25 тисяч видів вищих та нижчих рослин, що є на Україні, 4 тисячі становлять водорості, 15 тисяч — гриби та слизовики, тисячу — лишайники, 800 — мохоподібні і понад 4 тисячі — кущі, дерева, трави.

НА СТОРОЖІ СКАРБІВ

Юний друже! Тобі, певно, буде цікаво знати, що разом з тобою і твоїми ровесниками сьогодні на сторожі природних скарбів нашої республіки стоїть багатомільйонна армія природолюбів, об'єднаних в Українське товариство охорони природи.

А перше Товариство охоронців природи виникло на Україні ще у 1910 році. Його заснував у селі Хортиця колишньої Катеринославської губернії місцевий учитель П. Ф. Бузук. Товариство нараховувало всього 200 членів і ставило собі за мету збереження тваринного, рослинного й мінерального царства природи, поширення серед населення знань про розумне користування її благами.

Урядове рішення про створення в республіці Товариства охорони природи було прийняте в 1946 році. Перший республіканський з'їзд Товариства відбувся в Києві у липні 1953 року. З'їзд прийняв статут Товариства, положеннями якого й нині керуються у своїй діяльності природоохоронці республіки.

ПОРУЧЕНЬ

Потічок неширокий, в будь-якому місці переступити його запросто. А тут хтось ще й поручень над ним приладнав, щоб було за що триматися.

Ніяк не зрозумію: для чого цей поручень? Адже тут рідко ступає людська нога — он як щільно заріс ярок рожевоголовим сідачем та осотом.

Ще додивляюся: може, жердина сама впала і повисла над струмком? Та ні ж, он сліди сокири, а тут цвяхом прибито. Для чого?

Зіперся я на поручень, міркую. Аж тут і розгадка! По моїй руці одна за одною побігло кілька рудих мурашок — та якусь лусочку поволокла, та жучка́ потербичила. Он під сосною вигорбилася мурашина хата.

Отже, ця жердина не що інше, як міст для лісових санітарів. Через гомінливий потічок їм просто так не перебратися, а ліс, що по той бік, теж доглядати треба.

Ну а коли вже хтось із людей забреде сюди, як ось я, то мурашиний міст і за поручень йому послужить.

ДРУЖЕ! НАПИШИ БАРВІНКОВІ, ЧИ ПРОВОДЯТЬ ТВОЇ РОВЕСНИКИ ОПЕРАЦІЮ «МУРАШКА»? ХТО З ТВОЇХ ТОВАРИШІВ НАЙБІЛЬШЕ ДОПОМІГ ЛІСОВІ?

Сторінку веде письменник
Євген ШМОРГУН

Малюнки І. БРИНЮКА

БАРВІНОК

ЖУРНАЛ ЦК ЛКСМУ
ТА РЕСПУБЛІКАНСЬКОЇ РАДИ
ВСЕСОЮЗНОЇ ПІОНЕРСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ
ІМЕНІ В. І. ЛЕНІНА
ДЛЯ ШКОЛЯРІВ МОЛОДШИХ КЛАСІВ
Журнал нагороджений Почесною Грамотою
Президії Верховної Ради Української РСР

Журнал видається українською та російською мовами. Засновано в 1928 році. Виходить раз на місяць.

Здано до набору 24.05.88. Підписано до друку 22.06.88. Офсетний друк. Умовн. друк. арк. 3. Умовн. фарбовідб. 12,0. Формат видання 60×90 1/8. Обліковович давн. арк. 3,18. Тираж 348450 Зам. 8—200.

Адреса редакції: 252119, Київ-119, вул. Пархоменка, 38—44. Тел. 441-02-43, 441-46-80.

Київ, ордена «Знак Пошани» видавництво ЦК ЛКСМУ «Молодь».

Поліграфкомбінат ЦК ЛКСМ України «Молодь» ордена Трудового Червоного Прапора видавничо-поліграфічного об'єднання ЦК ВЛКСМ «Молодая гвардия». 252119, Київ-119, вул. Пархоменка, 38—44

«Барвинок», журнал ЦК ЛКСМУ и Республиканского Совета Всесоюзной пионерской организации имени В. И. Ленина для школьников младших классов (на украинском языке).

Журнал издаётся на украинском и русском языках. Основан в 1928 году. Выходит ежемесячно.

Адрес редакции: 252119, Киев-119, ул. Пархоменко, 38—44. Тел. 441-02-43, 441-46-80.

Киев, ордена «Знак Почёта» издательство ЦК ЛКСМУ «Молодь».

Полиграфкомбинат ЦК ЛКСМ Украины «Молодь» ордена Трудового Красного Знамени издательско-полиграфического объединения ЦК ВЛКСМ «Молодая гвардия». 252119, Киев-119, ул. Пархоменко, 38—44.

Текст набрано з застосуванням вітчизняного фотонабірного комплексу «Каскад».

Наша адреса:
252119, Київ-119,
вул. Пархоменка,
38 - 44

тел. 441-02-43
441-46-80

«СВІТОВИЙ РЕКОРД»

20 к.

Індекс 74022

Малюнок В. ХАРЧЕНКА